

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЛЕВЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF LEVCHUK v. UKRAINE)

(заява № 17496/19)

Стислий виклад рішення від 03 вересня 2020 року

У 2008 році заявниці, її сину, чоловіку заявниці та їхнім трьом дочкам Рівненська міська рада виділила соціальну квартиру. До цього часу сім'я проживала у квартирі чоловіка, співвласниками якої були він та його мати. Згодом стосунки між заявницею та її чоловіком погіршилися, оскільки він зловживав спиртними напоями і часто вдавався до фізичного та психологічного насильства. У 2015 році їх шлюб було розірвано, опіку над дітьми було надано заявниці. Однак вони продовжили проживати в одній квартирі.

Заявниця неодноразово зверталась до поліції та міського центру соціальних служб зі скаргами на фізичне насильство з боку чоловіка, а також на несплату ним аліментів. Працівники поліції після проведення перевірок неодноразово виносили усні попередження чоловіку та здійснювали профілактичні бесіди, однак безрезультатно.

Заявниця звернулась до Рівненського міського суду з цивільним позовом вимагаючи виселити колишнього чоловіка з соціальної квартири, мотивуючи позов його агресивною поведінкою та погрозами психологічного і фізичного насильства над нею та дітьми. Суд першої інстанції задовольнив позов заявниці. Апеляційний суд скасував це рішення та відмовив у задоволенні позову, вказавши на відсутність підстав для виселення її колишнього чоловіка. Верховний Суд залишив касаційну скаргу заявниці без задоволення, підтримавши висновки апеляційного суду.

У 2019 році заявниці, її колишньому чоловікові та чотирьом дітям було надано право власності на соціальну квартиру, в якій вони досі проживають разом. Також заявниця звернулась з позовом про позбавлення колишнього чоловіка батьківських прав. Проведення у цій справі триває.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилась за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що відмова національних судів виселити колишнього чоловіка піддала її та дітей постійному ризику залякування та насильства. Заявниця також скаржилась за статтями 6 та 13 Конвенції, що національні суди належним чином не розглянули її аргумент щодо ймовірності вчинення домашнього насильства стосовно неї та дітей у випадку, якщо їм доведеться продовжувати жити разом з колишнім чоловіком, і що з огляду на спосіб тлумачення та застосування національними судами національного законодавства в її справі, вона не мала ефективного засобу юридичного захисту.

Розглянувши скаргу заявниці за статтею 8 Конвенції Європейський суд зазначив, що національні суди під час тривалого провадження не провели всебічний аналіз ситуації заявниці та загрози психологічного і фізичного насильства, з яким вона з дітьми могли зіткнутися у майбутньому. З огляду на це Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції і вказав, що позиція національних судів про відхилення позову про виселення колишнього чоловіка не відповідала позитивному обов'язку держави забезпечити заявниці ефективний захист від домашнього насильства.

Щодо скарг заявниці за статтями 6 та 13 Конвенції Європейський суд дійшов висновку про відсутність необхідності у винесенні окремого рішення щодо їх прийнятності та суті.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД

1. *Оголошує* прийнятною скаргу заявниці за статтею 8 Конвенції;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скарги за статтями 6 і 13 Конвенції;
4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити заявниці такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

- (i) 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
- (ii) 1 150 (одна тисяча сто п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявниці, в якості компенсації витрат на правову допомогу, які мають бути перераховані безпосередньо на банківський рахунок представника заявниці, пані Н. Бухти;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції».